

Эхэ найхан нютагаа эд хамта мандуулаа!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной
декабриин 21-нээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

1995
НОЯБРЬ
1
Намарайһуугулаанхой
харын 9
СРЕДА
гарагай 4
№207 (19300)
Газетын сэл
хэлсээтэ.

Декабриин 17 - хунгалтын үдэр

НЮТАГАЙ ӨӨНЭДЫГӨӨ ХҮТЭЛБЭРИЛГЫН ГУЛВААГАЙ ТУШААЛДА КАНДИДАДУУДЫЕ, РАЙОННО (ГОРОДСКОЙ) СОВЕДУУДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУДЫЕ ДЭМЖЭЖЭ, НУНГАГШАДАЙ ГАР ТАБИЛГА СУГЛУУЛХА ТУХАЙ

Нунгагшадай гар табилгы суглуулха тухай
Буряад Республикын харьяата газар
эрэ ажаһуудаг эрхэтэд (Буряад Республикын
эр дээрэ сэрэгэй алба хэжэ байһан хүнүүд)
нунгагша гээд тоологдохо ёһотой.

Гар табилгы суглуулга гэдэ нунгагша паспорт
амондоо докуменг харуулха ёһотой. Паспортын
амондоо сэрэгэй алба хаагшын билет, түрмэһөө
өөхөгдөһөн тухай үнэмшэлгэ, үгы болгоһон
спортые саг зуура нэлгэһэн үнэмшэлгэ гар
нунгагша суглуулга харуулжа болохо юм.

Бусад документүүдэй үндэһөөр гар табилга
харуулжа болохогүй. Нунгагшад хуудаһан соо
өө удаахи номер заажа, фамили, нэрэ, обогоо
нэрээр бэшээд, түрэн үдэр, жэлээ, ажаһуудаг
хэсгээ, паспортингаа гү, али бусад
документингэ номер бэшэхэ ёһотой. Удаахи
нунгагша соо нунгагша гараа табияд, харын үдэри
еэ. Эдэ дүримүүдые сахяагүй байбал, гар

табилга үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдохо.

Нунгагшадай гар табилгатай хуудаһанууды
суглуулһан хүн фамили, нэрэ, обогоо,
паспортынгаа сери, номер бэшээд, гараа табидаг
юм. Удаань нунгуулин нэгэдэлэй түлөөлэгшэдэ
дамжуулан үгтэдэг. Тэрэн нунгагшадай гар
табилгатай хуудаһа шалгаха ёһотой юм. Хэрбээ
депутадта кандидатай нунгагшадай бүлгөөр гү,
али оороо өөнөдыгөө дэбжүүлһэн байгаа һаань,
гар табилгатай хуудаһы Соведай депутадта
кандидат, нютагай өөнөдыгөө хүтэлбэрилгын
тушаалда кандидат шалгадаг, гараа табидаг.

Нунгагшадай гар табилгатай хуудаһанууд дээрэ
номернууд табигдажа, нэгэ хэсэг болгогдодог.
Эдэнь нунгуулин нэгэдэлэй тамгаар
баталагдадаг, депутадта кандидат гараа табидаг.

Буряад Республикын
нунгуулин комисси.

Дүнгүүд юу харуулааб?

ХЭДЫХЭНИНЬ ҮЛӨӨД БАЙГАА

Энэ жэлдэ бүхыдоо
хуряагдаха ёһотой 959 гектар
овошой (гол түлэб капуста)
мүнөө 901 гектартайн ургаса
абтаа. Тэрэниһээ хамта 10.022
тонно огородой эдээн
суглуулагдаа. Ная болотор
Загарайн аймагта үшөө 30 гаран
гектар, Тарбагатайн аймагта—
10 гаран гектар овоц үшөө
хуряагдаагүй хэбтээ.

Энэ жэлдэ бүхыдоо
хуряагдаха ёһотой 959 гектар
овошой (гол түлэб капуста)
мүнөө 901 гектартайн ургаса
абтаа. Тэрэниһээ хамта 10.022
тонно огородой эдээн
суглуулагдаа. Ная болотор
Загарайн аймагта үшөө 30 гаран
гектар, Тарбагатайн аймагта—
10 гаран гектар овоц үшөө
хуряагдаагүй хэбтээ.

Энэ жэлдэ бүхыдоо
хуряагдаха ёһотой 959 гектар
овошой (гол түлэб капуста)
мүнөө 901 гектартайн ургаса
абтаа. Тэрэниһээ хамта 10.022
тонно огородой эдээн
суглуулагдаа. Ная болотор
Загарайн аймагта үшөө 30 гаран
гектар, Тарбагатайн аймагта—
10 гаран гектар овоц үшөө
хуряагдаагүй хэбтээ.

Энэ жэлдэ бүхыдоо
хуряагдаха ёһотой 959 гектар
овошой (гол түлэб капуста)
мүнөө 901 гектартайн ургаса
абтаа. Тэрэниһээ хамта 10.022
тонно огородой эдээн
суглуулагдаа. Ная болотор
Загарайн аймагта үшөө 30 гаран
гектар, Тарбагатайн аймагта—
10 гаран гектар овоц үшөө
хуряагдаагүй хэбтээ.

Энэ жэлдэ бүхыдоо
хуряагдаха ёһотой 959 гектар
овошой (гол түлэб капуста)
мүнөө 901 гектартайн ургаса
абтаа. Тэрэниһээ хамта 10.022
тонно огородой эдээн
суглуулагдаа. Ная болотор
Загарайн аймагта үшөө 30 гаран
гектар, Тарбагатайн аймагта—
10 гаран гектар овоц үшөө
хуряагдаагүй хэбтээ.

Энэ жэлдэ бүхыдоо
хуряагдаха ёһотой 959 гектар
овошой (гол түлэб капуста)
мүнөө 901 гектартайн ургаса
абтаа. Тэрэниһээ хамта 10.022
тонно огородой эдээн
суглуулагдаа. Ная болотор
Загарайн аймагта үшөө 30 гаран
гектар, Тарбагатайн аймагта—
10 гаран гектар овоц үшөө
хуряагдаагүй хэбтээ.

Энэ жэлдэ бүхыдоо
хуряагдаха ёһотой 959 гектар
овошой (гол түлэб капуста)
мүнөө 901 гектартайн ургаса
абтаа. Тэрэниһээ хамта 10.022
тонно огородой эдээн
суглуулагдаа. Ная болотор
Загарайн аймагта үшөө 30 гаран
гектар, Тарбагатайн аймагта—
10 гаран гектар овоц үшөө
хуряагдаагүй хэбтээ.

Редакциин социально-
экономическа таһаг.

РЕСПУБЛИКЫН АЖАХЫНУУДА ТАРЯА ХУРЯАЛГЫН ХЭР ДҮҮРГЭГДЭЭН ТУХАЙ 1995 оной октябриин 27-ной мэдээн

Хуряагдаха таряанынь (гектараар)	Хуряагдаһанынь (гектараар)	Сохигоһон орооһон (тонноор)	Гектар бүриһөө абтанан ургаса (центнерээр)
4996	4996	6495	13
34.736	34.736	28.316	8,2
31.348	31.348	33.179	19,6
15.629	15.629	21.244	13,6
11.177	11.177	9884	8,8
4842	4842	2536	3,2
5891	5891	5152	8,7
20.708	20.486	29.426	14,4
14.276	14.276	14.874	10,4
12.168	12.168	8496	7,0
23.058	23.058	19.010	8,2
38.819	38.300	41.000	10,7
4408	4545	5100	11,2
150	150	220	14,7
13.086	13.086	10.040	7,7
15.584	15.584	14.975	9,6
7084	7084	8108	11,4
16.012	16.012	15.501	9,7
273.972	273168	273350	10,0

ЯМАРШЬЕ САГТА ГАРАЖАЛ БАЙХАНЬ БОЛТОГОЙ

Манай нютагта наһатай хүнүүд Шойроб Жамбалов, Шүлтэм Баштеев гэгшэд хабартай, апрель наһада зурууд лубаг малгажа, гол горхоной уба нута сабишалан дээрээ тараадаг юм. Намартаа, хабартаа хэжэ ажалаа эхиддэг заншалтай ааб даа. Хэбтээ үбһэ ногооной ургасын хойноһоо илангаяа эртээр бодомжолдог бэлэй. Тэдэнэр "Үнэн" газетэ үбэртлөөд ябадаг гэлсэгнэ һэи. Тэрэнээ хүнүүдтэ уншуулжа, республикын луговодууд хайһан гэжэ ажаллахадаа, эхэ үбһэ ногоо абанаб гэжэ мэдэхэ хүсэлтэй байһан.

Үнгэ үбһээ алдажа шарлаһан газеттэ хадагалжа, зөөлөн бүд соо зохидоор орсогоод ябадаг һэн. Хуушан монгол бэшгэ һайн мэдэхэ, хуушан далаар барлагдан "Үнэниие" тогтон торонгүй уншадаг Шойроб Жамбаловайнгаа хажуудань луугаад, Баштеев үбгэнэй "Үнэнөө" уншажа үгыһи гэхэдэнь, нүхэринь уншаад, хэлээд тэ үгэдэг байһан юм. Хаана, юунэй боложо байһанын мэдээд ябах дуратай үбгэжөөлүүд республикын бусад нютагуудта луговодуудай ажалые газеттэ мэдэхэ дуратай байгаа ха юм. Тэрэ сагта газетэ долоон хоногой үнгэрһэн хойно уншагшадаа хүрэдэг һэн. Колхоз бүриһөө нэгэ-нэгэ хүн элжээгээр Моондоһоо почто морёор зөөдэг байгаа. Эхэнхидтэ почтоёо эмээл морёор зөөдэг, тухай графиттай байһан юм. Харгы зам тэрэ үедэ байгаагүй - хахад бара боложо газет эрхэ. Хэды уншагшын хэе, "Буряад үнэн" газетэ Саяан уулын саатуур хаана яанагүй хүрөөд, уншагшадаа һонирхуулаад тэ байдаг байгаад даа.

Үндэһэн хэлэн дээрэ уншахада һонин. Нютаг нютагай байра, байдал тухай газеттэ бэшэхэдэнь, хүн бүхэн һонирхонгүй яахаб! Тийхэдэ нютагай хүнэй "Үнэндэ" бэшһэн һаань, бүриһе һонирхожо, заатагүй уншадаг байха. Малшад, хониншад, адуушад, механикаторнууд, ануушадтай өөнөдлөгөө һанамжа, дуралхалуудые элжэ эхэдэнь, газетын хүдэлмэриг иһэнд тэрэниһе түргэһэн гаргалдаг, хэрэгтэй һаань, заһабарилдаг гаргажа тухалдаг байһан.

"Үнэн" газетэ уншана гүт? Тэрэн соо һонирхожо уншамаар материалнууд олон байдаг. Газеттэ уншажа дүүргэхэдэ, намдаа үгөөрэй. Уншаад, гэдэриг бусаахаб" гэлдэжэ байгаад, бэе бээдэе дамжуулдаг заншалтай һэмди. Һонин материалтай номерынь уншаад хаяха бэшэ, тэрэнээ заатагүй хадагалжа, гамжаа байхаш.

Ахынхид түрүүһын номерһоо эхлээд, 70 гаран жэл соо "Үнэн" газеттэй нягта холбоотой заанда. Ахада "Үнэниие" уншадаг хүнүүд үсөөн бэшэ. Урдандаа партиш райкомой пропагандин таһаг газетые олоной дунда тарааха хэрэгтэ эхэхэн анхаралаа хандуулдаг, эмхидхэхи ажал ябуулдаг һэн. Тэрэнэй ашаар тэ урдахи олон жэлүүдтэ Ахын аймагта "Буряад үнэниие" олоор захиа уншадаг байһан юм. Тэрэн жэл соогоо 450 хэлэг болодог һэн. Гансахаң "Улаан-Аха" колхоздо 45 хэлэг газетэ абажа уншадаг байһан гэс. Мүнгэнэй хоморыһе байһан үедэ захил хэгшдэй мунгые кэлхоз түлэхэ, "Үнэниие" заатагүй захиха гэгэн тоб гэмэ хэлсээтэй байдаг бэлэй. Аймаг соогоо 450 хэлэг "Үнэн" газеттэ захил хэгшдэг байгаань һаань, үшөөл үсөөн байгаа гэжэ хэлэлтэй. Юунсэб гэхэдэ, Аха нютаг 5 мянган хүн зонтой, ородууд хомор.

Урдань Ахада нэгэ дунда лургугули байгаа һаа, мүнөө дунда шатын дүрбэн лургугули бүхэндэ үндэһэн хэлээ шулдадаг болоһон. Лургугули бүхэндэ 100 гаран лургаһад лургажа байдаг гэшэ. "Үнэн" газеттэй һаа, аха классай лургаһад уншажа, бэшэжэ лургаханаа гадна шүлэг, расказуудые бэшэжэ лурха жэлсээтэй ха юм. Нютагайнгаа "Аха" газетын дэргэдэ уран шүлэгшэдэй "Сагаан дали" булангай байгуулагдаһанһаа хойшо шүлэгүүдые бэшэдэг үхибүүд олоһороо.

Хэдэн жэлэй туршада Аха нютагта "Үнэн" газеттэ захил үшөөл үсөөн байһан заанда. Мүнөө арай шалай 200 гаран хэлэг "Үнэн" абтана. Мүнөө хүшэр хүндэ сагта "Буряад үнэн" газеттэ бэшэ буряад угсаатанда наһатай хэбтэй хомор болонхой. Буряад хэлэн дээрэ номуудыһе тоц үсөөн гарана. Тийхэдэ хэды едыһе болог, захил хэжэ, "Үнэнөө" талалгаргагүй абажа байбал, алиһе талаараа гүһатай гэжэ эхэ хэлэхэ ёһотойб.

Буларгажа наһааһан гүрэмнай мүнөөгэйхидөөл байхагүй юм бээ, Кашгалызын хатуу шүрүүн мэдээдэ ороо һаа, хайһаа тухуюу хэ зонбиди? "Үнэн" газеттэй ямарыһе сагта гаражал байхань болтогой гэжэ һаналдаха юм.

Түрэл газеттэ бүри олоор захия гэжэ нютагайнгаа олон уншанидаа ханданаб.

Д. ДУГАРОВ,
журналист.

БОГДО ЗОНХОБЫН АДИС

Ноябриин 1-гэ 18 сагта Буряадай багшанарай училищын байшан соо (Х. Намсараевай гудамжа, 5) Далай-ламын шажанай түлөөлэгшэ Дампа Тинлэй Богдо Зонхобын гжинан (адис) хүртөөхэнь, Далгын зүйл абааг ерхэдэ болохо.

ГАРАГАЙ ХОЁРТО—АМАРАЛТА

Россин Федерациин Правительство 1995 оной ноябриин 4-нэй субботын амаралтые 1995 оной ноябриин 6-най понеделнигтэ болгохо тухай тогтоол абаба.

Дэлгүүр: ажамидаржа арга бэдэрхэ

ӨӨРЫН ХИЛЭЭМЭН АМТАТАЙ, ҮНЭГҮЙ

Хараад, бодомжлоод үзсэл даа. Бүүлхэ хилээмэнэй сэнгынь магазида 3000 түхэригтэ хүрэнэ. Олон хүүгэдтэй колхозингто үдэр бүхэндэ 15-20 мянган түхэригөөр хилээмэ худалдажа абахань хүшэрхэн. Ажахынгаа үйлдбэрилхэн орооһые гурил болгоод, хилээмээ өһөдөө барыжа эдихэдэнэ, хоёр дахин үнэгүй боложо үгэнэ.

Мүнөө жэлхэ эхилжэ, нотагайнгаа зоние орооһо таряагаар, гурилаар, сагаан талхаар гүйсэд хангадаг болонхойбди. Тиймэһээ манай нотагайхид хилээмээ шадаал хаа, өһөдөө барихые оролдоно. Өөрын хилээмэн амтатайшые, үнэгүйшые болоно.

Манай колхоз байгуулагданаар хоёр жэл боложо байгааньшаа, орооһо тариха талмайгаа 800 гектарта хүргэбэ. Энэмнай ажахын 80 үрхэтэ айда яһала хүртэхэ болон гээшэ. Ерэхэ жэлдэ бидэ таряалангайнгаа талмайны 1,5 дахин үргэдхэхөөр хараалнабди. Ямаршые улариалтай сагта

тогтууритай баян ургаса ургуулжа абахын тула тарилгаяа нэн түрүүн сөбөр паар дээрэ үнгэргэхэ ёһотойбди. Байгша ондо энэ талаар тодорхой ажал ябуулжа байнабди. Даб дээрэ 500 гектар паар бэлдэгдэ. 1996 ондо энэ талмайнгаа тэн хахадтань эдөө хоолдо хэрэглэгдэхэ шэниисэ тарихаар түсэблэнэбди.

Бидэ август нара соо байһан паартаа хоёрдохёо, культиваци хээ һэмди. Иигэжэ баян ургасын үндэһэн табигдажа эхилхэн байна.

Энэ жэлдэ бидэ гүрэнэй жасада 1360 центнер орооһо тушаахабди, 2900 центнер үрэхэндэ хааха ёһотойбди. 3000 гаран центнер таряа өһөдөнгөө хэрэглэмжэдэ үлөөхөбди. Мал ажалаа ашаг үрэтэйгөөр сааншадань хүгжөөхын тула таряа талханай зүйл ехэл хэрэгтэй болохо байна.

Һү наалин фермэтэйбди. Тэндэмнай зуу гаран үнээд бии. Энэмнай үсөөн гээнэ ааб даа. Наамхай үнээдэ һэлгүүлхэ

зорилготойгөөр 50 гунжадые баринабди. Эдэ мал отондо оруулагдажа, дүршэлтэй үхэршэндэ даалгагдажа үгтэбэ. Иигээд намарһаа тэдэнэ тэжээлэй рацион дээрэ табинабди. Иймэ нарин харууһан доро абаагүй хаа, гунжаднай түрэхэ сагайнгаа болоходонь, шадал тэнхээгээ алдаха бшуу. Ерэхэ жэлэй хабар 200-аад толгой наамхай үнээдтэй болохо ёһотойбди.

Малаа олошоруулхаднаа, тэжээлэй асуудалые анхаралһаа алдаха ёһотойбди. Юуб гэхэдэ, олон болгоһон малайнгаа ашаг шэмыень "дээшлүүлхэ" гээшэ гол шухала асуудал болоно. Манай ажахын мада мүнөөдөө 3620 центнер үбһэн хэрэгтэй юм. Эндэ 7500 центнер үбһэ һуриажэ абабабди. 200-гаад тонно орооһоной сенаж дараабди. Силос яһала хүрэхөөр ноослалгээнхэй. Уридшалан тоолоһоной ёһоор, малай условно толгой бүхэндэ 12 центнер тэжээлэй единицын

хэмжээнэй тэжээл бэлдэхэдэһэн байна. Яруунын эрхэ байдалда энэмнай муу дүн бэшэл даа.

Мүнөө жэлдэ ургаса хайн байбагүй. Гектарай дунда зэргээр 5-6 центнер ногоон хуряагдаа. Бидэ тэжээл бэлдэхэлгын хаһада аша үрэтэйгөөр хүдэлөөбди, үбһэ яһала ноосолжэ шадаабди. Энэ кампанида тракторна гурбан косилка, хоёр тармуур, бухал болгодог хоёр түхээрэлгэ, үбһэ һурилдэг нэгэ түхээрэлгэ хабаадуулагдаһан байна. Ногоонхойнгоо шэмэ шүүһээ алдаагүй байхадань, үбһэндөө бороодо сохиулангүйгөөр, тюк болон багсалжа, хорёодоо оруулабди. Юрэдөө, каротин ехэтэй, хайн шанартай үбһэн ноослалгэдөө гэхэ байнаб.

А. САЗОНОВ,
Яруунын аймагай Хоргын колхозой түрүүлэгшэ.

Эд хэрэглэгшын

булан

ЭРИЛТЫНГЭЭ ДҮҮРГЭГДЭЭГҮЙ ҺААНЬ...

Худалдан абтаһан эд бараанай дутуу дундатай байбал, тэрэниие һэлгүүлхэ гү, али дутуу дундыень усадхаха тухай болзорой тогтоогдодог тухай мэдээсэ һэмди. Хэрбээ энэ болзорой хазгайруулагдаһан үнэ гээбл, эд бараа һэмүүдэй гү, али заһабарилгын үедэ иймэл зүйлоор хангаха тухай эрилтынгээ бэлдүүлэгдээгүй һаа, эд хэрэглэгшэ наймаалагшаһаа, бүтээн гаргагшаһаа түлбэри (неустойко) нэхэхэ эрхэтэй. (Эд хэрэглэгшын эрхэнүүдые хамгаалха тухай" Хуули, 21-дэхи статья).

Энэ ушараар эд хэрэглэгшэдэ түлэгдэхэ мүнгэнэй хэмжээн - удааруулагдаһан нэгэ үдэрэй түлөө тус эд бараанай үнэ сэнгһээ 1 процент болоно.

Хэрбээ наймаалагшын, мүн бүтээн гаргагшын нэгэ доро эд бараанай дутуу дундыень усадхалгын болзор хазгайруулаад, тийхэдэ энэ болзор соо эд бараанай иймэл зүйлоор хангаха тухай эрилтые бэлдүүлэггүй һаа, эд хэрэглэгшэдэ алишые ушарайн түлөө мүнгэн түлэгдэхэ ёһотой. Хуулин тус статьягаар хараалагдаһан түлбэри мүнгэн, эд хэрэглэгшын энээн тухай эрилтэ таблагүйшые һаа, түлэгдэхэ ёһотой. Хэрбээ наймаалагшын, бүтээн гаргагшын хайн дураараа түлөөгүй һаань, эд хэрэглэгшэ сүүдтэ хандаха эрхэтэй.

Энээнһээ гадна, Хуулин 21-дэхи статьягай 2-дохи пункттай зохилдуулан, дутуу дундатай эд бараа худалдан абаханһаа уламжалан, эд хэрэглэгшын гаргагшалан бүхы мүнгые наймаалагша, бүтээн гаргагша бусааха ёһотой.

Дийлдэнггүй хүсэһөө уламжалан, болзорой хазгайруулагдаа гэжэ наймаалагшын, бүтээн гаргагшын элрүүлэггүй һаа, дээрэ хэлэгдэһэн болзорнуудые хазгайруулаһанай түлөө, мүн бүхы гаргагшануудай түлөө мүнгэн эд хэрэглэгшэдэ түлэгдэхэ гэжэ түгэсхэлдэн тэмдэглэе.

А. ДЕРИГЛАЗОВ,

Буряад Республикын антимонопольно управлениин начальнигай орлогшо.

ХАРГЫДА УРАГШАТАЙ ЯБАГ ЛЭ

Улаан-Үдэйн ашаанай 3-дэхи автопредприяти Железнодорожно районной Чертенковой нэрэмжэтэ гудамжаар оршодог юм. Иннокентий Григорьевич Орлов энэл предприятида директорээр 18 жэл үлдэнэ.

Энэ нүхэрнай сэрэгэй алба дүүргэжэ ерээд, анха түрүүн жолоошоноор ажамайнгаа намтар эхилхэн хүн. Ушар тиймэһээ коллективэй үмэнһөө ургажа гараһан хүтэбэрилгэнэ үрдэхи зорилгонуудаа жэншэдгүй хайнаар мэдэдэг.

Тус предприятида 153 жолоошон эдэб түхэлэй автомашинада хүдэлдэг. Ашаанай 3-дахи энэ коллективтэ дүн хамта 260 хүдэлмэриэлэгшэд тоологдоно. Үдэр бүри хилээмэ шэрэдэг 70-75 автомашина город соогуурнай ябадаг гээшэ. Зугаад жолоошонд эдэб ашаа—эдихэ, ууха юумэ, хубсаһа хунар гэхэ мэтые—баазануудһаа магнинуудта, столово, ресторанда асарна.

Электроцехтэнь дээдэ классай автоэлектрик Нагиля Усмановна Залуцкая эгсэ 30 жэлэй туршада таһалгаряагүй хүдэлжэ ябана. Ажалай ветеран, урдахи ажалаа хараад ябадаг бэшэ, залуушуудда жэшэ харуулжа, заажа үгэдэг заншалтай юм.

Хүн зондо хүндэтэй болоһон жолоошон Виктор Павлович Савельев, Карл Константинович Захаров, Николай Павлович Жарников гэгшэд онсо шалгардаг байна. Тэдэнэр үни удаан ажаллахадаа, аварри хэнгүй хүдэлжэ ябаханай 2,3-дахи шатын тэмдэгтэй. Тэдэ жолоошон "ЗИЛ-130" түхэлэй автомашина жолоодоно.

Предприятиин дэргэдэ жолоошондой столово бии. Эндэ 4-дэхи разрядай

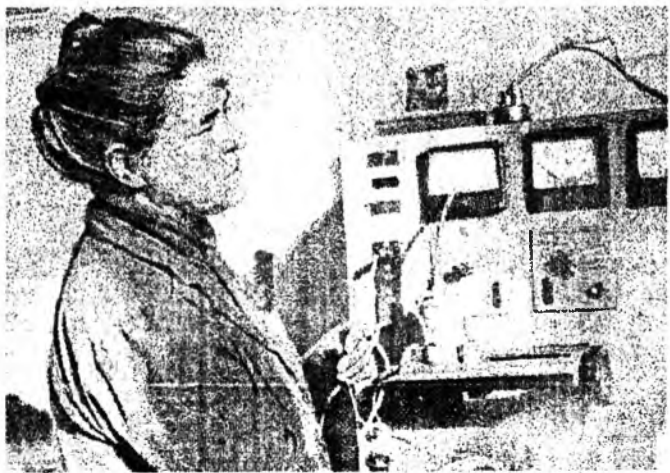
үргөөшод Галина Ананьевна Быкова, Валентина Михайловна Иванова гэгшэд амтатай эдөө хоол шанажа байдаг.

- Коллективнай эбтэй, эстэй хүдэлжэ байдаг. Жолоошонд булга журам хайнтай, ажалаа мэдэхэ, муугаар хүдэлнэ гэжэ хэлэхэ аргам үгы. Биармин албанай һүүлээр жолоошоноор, инженерээр хүдэлөөд, директор болооб,—гээд, Буряад Республикын габыата инженер, "Хүндэлэлэй Тэмдэг" орденот И. Г. Орлов хэлэнэ.

С. БАЛДУЕВ.

ЗУРАГУУДАЭЭРЭ: автоэлектрик Н. Залуцкая; жолоошон Н. Жарников шадагша механик В. Буянов хоёр; 1-дэхи классай жолоошон В. Савельев.

Авторай фото.

Убгэд, хүгшэ
үдэр бүриин
анхарал
ШАДАЛ
СООГОО
ТЭДХЭНЭ

Закаменскда ветеран байшангай нээгдэхээр боложо байна. Энэмнай болзор ааб даа. Ногоон саһаань би эндэ дүршэл хүдэлнэб. Энэ гурбан туршада ехэшые юумэ үрдээгүй һаа, хараалһан, хүсэлүүдэймнай заримань бэсэлжэ, зариманиие түүхэй, саарһан дээрэ.

Бэелүүлжэ үрдэһөө болбол, бидэ теплицэ, багшан хоолой зүйлнүүдые залгалаа бодхоогдодог, залгалаа соомнай тону хүдэлмэриэлэгшэдэй кабинетүүд хараалагдаһан юм. Октябрь дэ ашагаллада үгтээ доосохиень шэмэглэн түүшын түхээрэлгэ оруулха мэтэн ажал мүнгэнэй үгыһөө боложо, хойшоо болгодог байна.

Манай байшанда байхаар анханай хараалһан болжо, 3-4 хүн нэгэ талмай байха болоно. Эдэмнай үбһэн үлбэр бэстэй, бэсэ абажа шадахагүй үбгэд, ха юм даа. Хоорондоо таарууһа нюдэн болохо, бэсэ гомдохо ушарнуудые Тэдэ яахабиш, пана ехэтэй хүтшэдэй абари зан ондоо бэшэш, тааралдамынь, давьень шийдэхэшые сагта.

Ветерануудай байрлахаа срлэн хүндэй шалтагаанууд ондо Зариманиинь—үри хунар ганса бэс хүнүүд, заримань үри хүүгэдтэйшые һаа, тэрэ үзөө, эдэб справка сул бушуухан энээн түлхижэрхинышые байха.

Манай коллектин 19 хүн дэгшэдөө бүридэнэ. Фотод 4 санитарка, зайдох тусууһаа эстрада-хонжар, үлдэхэ хүн гээд тоолоһон байна. Зүнай үедэ төсө

хүдэлмэриэлэгшэд жолоодог. Коллективнай багшан хоорондоо үгөө ойлголсоод, эстэйгээр хүдэлнэбди. Сангаанууд Людмила Панаева, Екатерина Иванова, Югова, тогоошон дээрэ Порбосовна Банрова, Новелла Осиповна Банрова хубсаһа угаадаг Николаевна Лямичева тэ ажалдаа оролдосотой, салгатайгаар хандадаг. Эдэнэй хүсэл, оролдот байһан соо харуул, дунда дээрэ халуун унда хоол, тухайн хэлэхэ болоо һаа, мянганһаа дээшэ гаргагшын Энэмнай мүнөнэй санга мүнгэн бэшэл даа. Тиймэ муртэнь хүнүүд хүдэлөөд ажалаа хээд лэ байна.

Һаяханал болотор байшанда байрлаха тэ ээлжэндэ байгаа. Манай дотор бага салин абад, багатай, тэдхэмжэ хүнүүдэй тоо 43 миллион байна. Һая нааша үедэ һайжаржа хэбэргүй. Пенсия болзртоо үгтэхөө болбо даа. Һанаа зобохоор.

Гэбэшые бидэ шуладуулангүй, сагай шалтаг барингүй, хээд хээд лэ, уялгаяа дүүжин байнабди.

С.НОРВ

Закаменскын ветеран байшангай дүр

хунгалты угтуулан

ОЛОНОЙ НАНАМЖАНУУД СОО ҮНЭНЭЙ ДУНАЛ БИИ ХАШ

Хунгалтынудай халуун саг эхилэнхэй. Зоной анхарал бэс тээшээ...

ажаладаг хүнүүд пенсийн жасада мүнгэ оруулдаг болоо...

районной социальная хамгаалгын таһагта наһатайшуул олоороо...

ГАР ТАБИЛГАН

Гүрэнэй Дүүмын депутадуудта кандидатууды дэмжэһэн гар табилган мүнөө...

орохоёо байна, иимэ юумэн зогсоогдохо байха—гэбэ ха нэгэнийн.

ЭМНЭЛГЫН ГАЗАРТА

Докторто орохоёо хүлээжэ хуунабди. Дайнда ябаһан үбгэжөөл "3 саг болотор...

МАГАЗИН СОО
Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлдэжын хилэмэнэй магазинда...

сагта далай дээрэ гаража байдаг бэшэбди. Хамаг юумэндэ хаһа...

Һайн жэлнүүдтэ урдань 1500-2000 центнер үбнэ абадаг бэлэйбди.

Бээ даажэ үмсэ боложо гарашаһан ажахынуудай имэрхүү үйл хэрэг бүтээжэ...

КОЛХОЗОО ҮЛЭЭ ҺЭНДЭЭ ШАНАЛДАГГУЙ

Жалерхэ бүхэндэ байдалнай түгэн боложо байнагүй. Эрдүүтэй областодохи ГЭС...

саһаа зөөриинь хубаажа абаад, үмсэ болошодог заншалтай болоһон гэһэн.

шанаржуула гэхэ гү, даһадаг, хадагалдаг болонхойбди. Олзоборилһон нэгэшье заганаа...

заганашадые ханахадани, уһа саһа руу орожо хүйтэ нойто абанадаа юм гү...

Россин һонинууд ҮШӨӨ ДАХИН ПЕНСИ ТУХАЙ
МОСКВА. Россин Федерациин Президент Борис Ельцинэй хэблэлэй албан ИТАР-ТАСС-та иигэжэ мэдээсэбэ:
"Һүүлэй үедэ Россин олохон регионуудта пенси түлэхэ талаар хүшэр байдал тохёолдохойёо һанана. Россин хэдэн миллион наһажаал хүнүүд саг соогоо пенсиэе абажа шадыха болёо хаа, яажа ажамидарха болоноб? Энэ асуудал заатагүй шиидхэгдэхэ ёһотой. Үгы гэбэл, политическэ шэнжэтэй боложо магадгүй.
Нижегородской областиин губернатор Борис Немцов байгша оной октябрь-декабрь һарануудта региониин мүнгөөр хангаха (пенси тухай) гуйлтатайгаар Президентэ хандаа. Энээнһээ уламжалан, Борис Ельцин Россин Федерациин Правительствын Түрүүлэгшэ Виктор Черномырдинда болон Россин Федерациин Пенсионно жасын правленийн түрүүлэгшэ Василий Барчугта хандажа, ганса Нижегородской областьдо бэшэ, мүн бүхы Росси дотор пенсионүүды түлэлгын асуудал түргэн шиидхэхые даалгаба.
АВТОМОБИЛЬ АНГАРСҚДА ОЛДОБО
ЭРХҮҮ. Буряад Республикаһаа хулгайлагдаһан хүнгэн автомобилые ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд Ангарскда олобо. Харин Тулунай ГАИ бэдэрэлгэдэ байһан "ЗИЛ" түхэлэй машина олоһон байха юм.
Һүүлэй үедэ УВД-гэй ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд элдэб түхэлэй гэмтэ ябадалнууды олоор элирүүлнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ тэдэнэр хара тамхи хэрэглэдэг 3 хүниие барижа, тарилга хэдэг зүүнүүды, хара тамхи тэдэнһээ хуряан абаба.

Г. Цыдынжаповай түрэхөөр 90 жэлэй ой

ХҮГЖЭМТЭ ТЕАТР БАЙГУУЛАГША

Буряадай хүгжэмтэ театральна искусствын үндэһэ һуури табигша, СССР-эй арадай артист Гомбо Цыдынжапович Цыдынжаповай түрэхөөр 90 жэлэй ой 1995 оной майн 3-да гүйсөө һэн. Зүгөөр байгша оной октябриин 31-дэ СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Зарлигай гараһаар 55 жэл болобо. Тус Зарлиг соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: "Театральна болон хүгжэмтэй соёлой хүгжэлтэдэ элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө Буряад-Монголой АССР-эй арадай артист, Буряад-Монголой хүгжэмтэй-драматическа театрай уран найханай хүтэлбэрлэгшэ Гомбо Цыдынжапович Цыдынжаповта СССР-эй арадай артистын нэрэ зэргэ олгохо".

Гомбо Цыдынжаповичай туйлай ехэ хүдэлмэри ябуулһанайнь ашаар үндэр нэрэ зэргэтэй артистнууд урган гаранхай гээд тэмдэглэхэ ёһотойбди. Гомбо Цыдынжаповай эдэбхи үүсхэлээр Буряад-Монголой оперо ба баледэй театр бии болгодоо һэн. Энэ театр Ленинэй ордендо хүртэһэн, академическэ гэхэн нэрэ зэргэтэй болоһон гээд онсолон тэмдэглэхэ ёһотойбди. Буряадай оперо ба баледэй театр Буряад ороной, үнэхөөрөөл, ехэ театр болоһон байна.

Г. Ц. Цыдынжапов классическа зохёолнуудые, Буряадай национальна репертуарай зүжэгүүдые театрай тайзан дээрэнээ арад зондоо харуулжа шадаа һэн. Тоолобол, Ж. Мольерэй "Тартюф", Н. Погодиной "Кремлиин курантнууд", Н. В. Гоголиин "Тарас Бульба", дэлхэйдэ мэдээжэ "Отелло", "Евгений Онегин" оперонууд театрта харуулагдаһан байна бшуу.

Гомбо Цыдынжапов буряад драмын театрай уран найханай хүтэлбэрлэгшэ байхадаа, хүгжэмтэй драматическа театр болгон хубилгаха үедөө олон бэрхэ артистнуудые хүмүүжүүлһэн түүхэтэй.

Совет засаг буряад арاده дэгжээгээ юм гэхэн худал хуурмаг теори баримталдаг хүнүүд олдодог байха. Тиихэдэнь би "хэдышье уһалаа һааш, үбэл ногоон ургадаггүй юм" гэжэ харюусаха байнаб. Буряад-монголнууд урданшье һонор ухаан бодолтой, юмэ хэжэ, бүтээжэ шадаха хүнүүд байһан гээшэ. Тиимэлээ аяар холын хойто зүгэй Баргажанай аймагай малһанай гэр бүлэдэ имэ бэрхэ артистнууд гуржэлһэн гайхалтай бэшэ. Тэрэ таряашадай залуунуудай һургуули дүүргэд, Улаан-Үдэ сэржэ, Буряадай багшанарай техникумдэ 1925 ондо ороо һэн. 1928 ондо тэрэ техникумээ дүүргэһээр СССР-эй ниислэл хотодо Москвада Н. К. Крупскаягай нэрэмжэтэ Арадай творчествоын Түбэй байшангай национальна искусствын секторые даагшаар ажаллажа эхилээ һэн. 1931 ондо Г. Цыдынжапов Луначарскиин нэрэмжэтэ театральна искусствын гүрэнэй институтда (ГИТИС) һуража эхилбэ. 1934 ондо тус институтда дүүргэжэ, буряад драмын театрай режиссёроор эльгээгдэ һэн. Бэрхэ режиссёр А. Шадаевай "Мэргэн", Н. Балданогой "Олоной нэгэн", Ж. Мольерэй "Тартюф", Э. Шиллерэй "Коварство и любовь", К. Гольдоной "Хоёр эзэдэй зарса" болон бусад олон зүжэгүүдые арад зондоо харуулжа шадаһан байна. Гомбо Цыдынжапович гансад режиссёр байгаа бэшэ, мүн сценарист, оршуулагша, артист-рольнуудые гүйсэдхэгшэ байгаа. Тэрэ Шекспирэй Отеллын роль, "Эржэн" гэжэ зүжэгтэ Шарлайн, "Арадай хүбүүн" гэжэ зүжэгтэ Ранжуровай рольнуудые гүйсэдхэһэн, А. Шадаевтай хамта "Баяр" гэжэ хүгжэмтэ драма, "Мэргэн буудагша" гэхэн ондоо зүжэг бэшэһэн байна.

1939 ондо республикын правительствын тогтоолоор буряад драмын театр хүгжэмтэй-драматическа театр болгодон хубилгагдаа һэн. Тэрэл жэлдэ Буряадай түрүүшын национальна оперо "Энхэ-Булаг баатар" (Н. Балданогой либретто, композитор М. Фролов) бэлэн болгодоо бэлэй.

Г. Цыдынжапов 1940 ондо Москвада буряад-монгол арадай искусствын ба литературын түрүүшын декада үнгэргэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн юм. Удаадахи хоёрдохи декада үнгэргэлгэдэ тэрэ ехэ габьяатай байһан гээшэ. Буряадай оперо, баледэй театрай хүдэлмэри Москвада ехэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө һамнай. Сүлэлгын газар гэжэ нэрлэгдэдэг "холын Сибирьтэ" иимэ театр байдаг юм гэжэ москвгайхид түрүүшынхией мэдээ юм аабдаа. И. Сталин буряадай искусство болон литературын түлөөлэгшэдтэй 5 часай туршада уулзалга хэһэн, олон хүнүүд правительствын орден, медальнуудаар шагнагдаа һэн. СССР-эй Правительство тиихэдэ Буряадай оперо, баледэй театр Улаан-Үдэдэ байгуулаха тухай шийдхэбэри абаһан байгаа. 1940 ондо оперо, баледэй театрай байшан баригдажа эхилээ. Дайн дажар тус барилгада һаад хээ. Дайнай дүүрэхэдэ, Г. Цыдынжапов тус барилга үргэлжэлүүлхэ тухай асуудалаар СССР-эй правительствода оло дахин хандаа. 1946 ондо театрай барилга үргэлжэлүүлэгдэжэ эхилээ. Г. Цыдынжапов 1949-1951 онуудта ВМАСССР-эй Министрүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшоор ажаллаха үедөө театрай байшан бодхоохо хэрэгтэ хам оролсоһон түүхэтэй. 1952 ондо тус театрай гоё байшан дүүргэгдэ һэн.

Г. Цыдынжапов оперо, баледэй театрай гансал байшан тухай оролдолго гаргаһан бэшэ, мүн тэндэ ажаллаха творческо коллектив тухай бодомжолдог байгаа.

Энээн тухай Г. Цыдынжаповай хүмүүжүүлгээр алдар сууда хүртэһэн артистка Л. П. Сахьянова иигэжэ хөөрэдэг: "Гомбо Цыдынжапович эрдэм бэлигтэй хүтэлбэрлэгшэ байһан юм. Тэрэ кадрнууд тухай бодомжолдог һэн тула консерваторинууд, училищинуудта студентнуудые һурахыень эльгээдэг, мүн СССР гүрэнэй томо томо театрнуудта мэргэжэл шадабария нарижуулхыень эльгээдэг байгаа. Н. Петрова, К. Гомбоева-Языкова, Л. Линховоин, В. Лыгденова, Б. Балдаков, В. Манкетов, А. Арсаланов, Д. Кыштымова, Г. Синюшкин, О. Шамбуева, А. Матуева болон бусад дуушад оперно театрай гол хүсэн боложо тодорһон байна. Удаань В. Буруев, С. Раднаев, В. Цыдынова, Г. Шойдагбаева болон бусад тодоржо гараа. 1955-1956 онуудаар баледэй залуу хатаршадай бүлэг ерээ һэн. Э. Кондратьева, П. Абашеев, В. Дамбиев, А. Батубаева, А. Мягков, Г. Иванов болон бусад энэ тоодо оролсоно. Г. Цыдынжапов Улаан-Үдын хореографическа училищиин эхи табигшадай нэгэн мүн болоно.

Буряадай оперо ба баледэй театрта 30 гаран классическа болон национальна баледүүд ба оперонууд табигдаа. Дж. Вердини "Травиата", "Риголетто", "Аида", Ш. Гуногай "Фауст", Ж. Бизегэй "Кармен", Дж. Россиниин "Севильский цирюльник", А. Даргомыжскиин "Русалка", Бородинай "Игорь тайжа", М. Глинкын "Иван Сусанин", П. Чайковскиин "Евгений Онегин", М. Фроловой "Энхэ Булаг баатар", Л. Книпперэй ба Б. Ямпилловай "Ангар Гоохон дүүхэй" болон бусад томо зүйлнүүд найруулан табигдаһан байна бшуу.

Г. Цыдынжапов дуунуудые тэрэ тоодо "Баргажан", "Эхэ шютаг" гэжэ дуунуудые зохёоһон байна.

Г. Ц. Цыдынжаповай үсэд шанга ажал ябуулгань Ленинэй орденор, Ажалай Улаан Тугай хоёр орденор, медальнуудаар урмашуулагдаһан, мүн СССР гүрэнэй шангай лауреадай нэрэ зэргээр тэмдэглэгдэһэн юм. Тэрэ "Улаан-Үдэ хотын хүндэтэ эрхэтэн" гэхэн нэрэ зэргэдэ 1975 ондо хүртөө бэлэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэхи ажал ябуулга Г. Ц. Цыдынжаповай намтарта онсо һуури эзэлнэ. Тэрэ, бусад хүнүүдтэл адли, хардалга гүрдэлгын муухай үзэгдэлье өөрөө хаража үзэһэн юм. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй

аха Цырен (Ахашко) колхозой бригадир ябуулаха хардуулжа, Ураалай Гулагта эльгээгдээд, тэндэ наһа бараһан юм. Тэрэнтэй сугтаа миний эсэ Абидо Зонхиевич Зонхиев нэгэ лагерьта байһан бусаха хуби заяагүй байжа, тэндэ "бурханы орондо" ошоһон юм. 1937 оной декабриин 24-да Баргажан шотаһаа арестовалагдаһан зэмлэе хүнэй 59-һыень бууджа алаха гэхэн зэрлиг муу шийдхэбэри гаргаһан байгаа. Бусадын захирагч лагерьнуудта олон жэлээр эльгээгдэ һэн. Забегей сэрэгтэй трибуналай тогтоолоор тэдэ булгарга сагааруулагдаһан байна.

Октябриин 30 - политическэ хашалт орогшодой дурасхаалай үдэр гээд ханууд хүсэлэнтэйб.

Улаан-Үдэ соёлой ехэ түб болоһой гэжэ Г. Цыдынжапов ханадаг бэлэй. Тэрэнэй һанаһан юм хүсэлдөө гэхэдэ, ехэ алдуу болохогүйл ха.

Гомбо Цыдынжапов шэнги хүнүүд манай урлара хараха, омогорхохо, һанан дурсаха ябуулагдаһан байха ёһотой. Тэрэнэй барельефтэй гэрэл хубүүндэнь, басаганданшье, аша хубүүндэнь хүртөөгүй. Энэнь гайхалтай баримта аабдаа.

Буряад хүгжэмтэй соёлой үндэһэ һуури табигша Г. Ц. Цыдынжапов Данко шэнгээр харанхы муушад байдалые гэрэлтүүлэгшэ болоһон гэжэ мэдэрээд, Буряадай оперо ба баледэй академическа театрта тэрэнэй нэрэ зүүлгэхэ гэхэн һанан олон түмэндэ дурадхаха байнаб.

М. ЗОНХИЕВ

Буряадай Гүрэнэй университетэй доцент, политическэ репрессидэ орогшодой Буряадай эблэлэй правлений гешүү

МЭРГЭЖЭЛТЭ НАЙНДЭР

Байгша оной октябриин 25-да Россин Федерацида түрүүшынхией Тамуужанай үдэр тэмдэглэгдээ. Россин тамуужанай албан мүнөө үедэ 140 тамуужанһаа бүридэнэ. Манай Буряад Республикада мүнөөдөө 3 тамуужан хүдэлжэ байнхай.

1995 оной 9 һарын туршада Улаан-Үдын тамуужанай хүдэлмэрилэгшэд Россин хуули ёһо хазагайруулаһан

400 ушар элирүүлжэ, бүхыдөө 529000 американ доллар гүрэнэй бюджеттэ оруулаа.

Энээнһээ гадна тамуужанай гурим эбдэгшэдһээ 666 миллион түхэригэй яла дарагдажа абтаа. Гүрэнэй аша туйһе хуулиин ёһоор хёрхоор хамгаалан хинадаг албанай хүдэлмэрилэгшэдтэ амжалта хүсэебди.

Манай корп.

ЗАБАЙКАЛИН СЭРЭГЭЙ ОКРУГТО

ХАРАНХЫЕ НАМБААШАЛАА

Сэрэгшэдэй байдаг городогто зайн галай хэдэн часаар унтараагдахада, бууда обтоһон хулгайшад харуудда байһан сэрэгшэниие толгой руунь сохижо, ехээр гэмтээбэ.

"Читаэнерго" гэжэ акционернэ бүлгэмэй хүтэлбэрлэгшэд сэрэгшэдэй саг соогоо мүнгэээ түлэхэ аргагүй болоходонь, зайн галыень унтараажа, городогтой сэрэгшэд болон гэр бүлынхидыень

зобоно. Энэ мүнгэн Москваһаа ерэхэ ёһотой аад, үгыл. Дизель дээрэ хүдэлөө болодог өөрын түхеэрэлгэ сэрэгшэдэй столоводо эдэе бэлдэхэдэнь хүдэлгэдэнэ.

ОЁДОЛШОДНАЙ МАГТААЛТАЙ

Хубсаһа оёдог комбинадай бүтээлнүүд округой сэрэгшэд болон дүтэ шадарай тосхонуудай хүн зоной дунда хүндэтэй болоһоор үнийэй. Сэрэгшэй частиин комбинадай уран гартай оёдолшод түргэн саг соо арһан

дэгэл, малгай, костюм болон бусад захилинуудые оёжо үсэдэ болонхой. Шэтэдэ эмхидхэһэн тус комбинадай оёдолшод сэрэгшэй алба хаагшадай хубсаһа хунар оёхынгоо хажуугаар зоной захилаар хубсаһа хүн оёжо баярлуулна. Комбинадай директор Иван Хворостовский бүхы арга бодмжоннууд элсүүлэн, сэрэгшэд болон дүтэ шадарай тосхонуудай хүн зоной ёһотой тухаламжа үзүүлжэ түлөө оролдоно.

Е. ШАЛЬНИКОВ

ахалагша офицер

Манай үетэн арбаадтайхан лэ наһанһаа гэртэхиндээ туһалжа эхилдэг байгаа гэшэ. Энэл наһанһаа ноһо ээрэжэ һураһан байхабди. Намайе эжымни һургаа һэн, - гэхэ юм.

Нагаса эжымни - Жанчибай Дарижаб - мүнөө далан зургаа наһатай болобо. Эдын жэлүүд соо хэды шэнээн ноһон ээрэгдээ, ноһоор хэдэн олон ойһон, баарья оёгдоо, нэхэгдээ

ноһон һаа, һайн ааб даа. Эршэлэгдэн татагдаһан ноһоёо ээрсэгтээ орёогоод лэ, һубаһан ноһоёо ээрсэгээрээ саашань эршэдүүлхэ, - гэжэ эжы өөрөө харуулаха зуураа хөөрэнэ:

-Нэгэ дүүрэн ээрсэг ээрээд, ээрэһэн ноһонийнгоодан нарин байбал, бүдүүн болгожо болоно. Энээнэй тула альгаа дэлгээд, барбаадай шэгшы хурган хоёртоо ээрэһэн ноһоёо

Ёһо заншалнуудaa һэргээн хүгжөөе

ЭЭРСЭГЫНЬ ЭРШЭГЭНЭЖЭЛ БАЙХА...

гэшэб! Мүнөөшье болотороо томо болоһон бидэндээ үбэлэй дүтэлхэдэ, ноһон ойһонуудые тарааха даа.

- Ээрэхынгээ урда тээ ноһоёо угааха хэрэгтэй. Мылэтэй үһэн соо угаажа, хэды дахин зайлаад, дэлгээжэ хатааха. Удаань шэрэддэһэн гаргажа, уридаг юм. Ноһоний бэе бээдээ няалдаһан утаһануудые урижархихада, ноһон бүмбэгэрхэн болоод үтэдэг, - гэжэ намдаа заана.

Оёдолонь хэрэгсэлнүүдые хэдэг ханза соо заатагүй хэдэн паар ноһон ойһоний байдагые баһаһаа һананаб. Бүдүүн хүнэй хурганданьшье багтахагүй гэхээр бүри бишыхан, томошье ойһонууд. Үхибүүдтээ тараагаад, үшөө һүүдэһэн түрэл гаралһаа хэн нэгэнэй ороо һаа, бэлэг болгон барижархидаг һэн.

- Ноһоёо уриһанайнгаа удаа төрэнэе нариһанһаа гараараа һубаха хэрэгтэй. Тиигэжэ һубоулһан ноһоёо ээрсэгээрээ эршэлдэг юм. Дан ехээр эршэдүүлһэнэй хэрэггүй. Ута

алгасалдуулан орёохо хэрэгтэй. Тиин тэрэнэйнгээ хоёр үзүүрыень баряад, ниилүүлэн эршэлхэ. Иймэ ниидхээр одоол юушье нэхэхэдэ болоно. Хониной ноһоор нэхэгдэһэн хубсаһан дулаа баряад, бээдээ ямар аятай зохиод байдаг бэ!

Гэрһээ холо байхадаа, үе үе болоод лэ гэртэхинээ үгылхэш. Тиихэдээ ноһо урижа гү, ээрэжэ гү һууһан нагаса эжыгээ һанахаш. Ээрүүлэй тос тосхон гээд шала шударха абян шэхэндэш дуулдаһан мэтэ болодог лэ! Оёдолонгоо машина баряагүй һаа, ондоо хэхэ юумэнэй үгы байбал, нагаса эжы үнөөхи ээрсэгээ хаанаһаашьеб заатагүй гаргаха. Миил нэгшье һуухагүй. Зунай аяма халуун үдэрнүүдтэ газар һүүдэр олоод, үбэлэй ута үдэшэ пеэшэнэйнгээ хажууда һандай дээрэ ноһоёо ээрүүлхэ һууха даа. Хуһан модон ээрүүлһын эршэгэнэжэл, эршэгэнэжэл байха... Он жэлнүүдые тоолоһон мэтэ.

Т. ЦЫРЕНОВА.

Гэсэрэй һайндэрэй суурьян

РОССИН АВИАЦИИН ОМОГОРХОЛ

Абай Гэсэрэй 1000 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэрэй боложо байха үедэ, республикын ипподром дээгүүр лётчигуудай МИГ-29 түхэлэй самолёдуудые жолоодохо дээдэ шадабари харуулһые эндэ сугларһан зон, хотын олон тоото айлшад һанана ёһотой. Полковник А. Кутузовай хүтэлбэри доросси пилотажна "Тэмээн хараасгайнууд" бүлэгэй лётчигууд энэ үдэр олоной дура буляһан байха.

"Тэмээн хараасгайнууд" - бүхы Россин авиациин омогорхол гээ һаа, оройдоошье алдуу болохогүй. 1991 оной майн 5-да бүлэг түрүүшынхие олондо бэлиг шадабарияа харуулаа, тиимэһээ энэ үдэр "Тэмээн хараасгайнуудай" түрэнэн үдэр гэжэ тоологдоно. Тэрэ гэхэнһээ хойшо Москва шадархи Кубинкын сэрэгэй лётчигууд оройнгоо, хари түрэнүүдэй аэродромууд дээгүүр хүнэй шадахагүй юумэ хэжэ шадаха байһанаа оло дахин гэршэлээ. Өөдоо ниидэн гарахатайгаа сасуу "ромб" түхэлөөр тэдэнэй уруу эрьеддэхэ арга дүрыень үшөө хэншье дабтажа шадаагүй юм.

Авиационно элдэб һайндэрнүүдтэ һая хабаадалсажа эхилһэн ород пилотажна бүлэгы харин түрэнүүдэй олон юумэ үзэлһэн, хараһан зон этигэжэ яданһаар утгаа һааб даа. Харин эгээл түрүүшынхээ авиашоудо хабаадахадаа, манай лётчигууд ниидэлгын үндэр техникээр, мүн ороо программаараа гайхуулһаһаа гадна, манай арад тухай тэдэнэй һанамжые хубилгажа шадаһан байна. "МИГ-гүй ород, моригүй ковбой шэнги" гэжэ ойлгобоб, - гэжэ "Тэмээн хараасгайнуудай" ниидэлгын һүүлээр Америкын нэгэ бизнесмен хэлэһэн гэхэ.

"Хорин юһэдэхи" - һайн машина юм. МИГ-29 түхэлэй самолёдой техникэсэ арга боломжонууд тухай 5-6 жэлэй саадатэе хөөрөлдөжэ эхилээ һэн. Тэрэ саһаа хойшо уласхоорондын авиасалонуудта энэ самолёдой хабаадалга ехэ үйлэ хэрэг болодог. США-гай эгээл мэдээжэ пилотажна "Сэнхир ангелнууд" гэхэн бүлэгэй ниидэлдэг F-18 самолёдуудһаа техникэсэ талараа МИГ-29 нэгшье дутанагүй.

"Тэмээн хараасгайнууд" гэхэн пилотажна бүлэгтэ хамта 9 лётчик ороно. Тэдэнэр бултадаа 1000 гаран час ниидэлһэн, пилодой 9-10 жэлэй стажтай, 2-3 янзын истребительнүүдые туршаһан, 1 классай дүй дүршэлтэй сэрэгэй лётчигууд юм. Буряад Республикыннай хүн зондо дээдэ зэргын пилотаж харуулаһан "хараасгайнууд" гэхэл, энэ бүлэгые ударидагша полковник А. Н. Кутузов, майорнууд А. Г. Каташинский, А. П. Макаренко, В. В. Евдокимов, А. Е. Захаров, А. П. Шерстнев гэгшэд болоно.

Лётчик бүхэндэ хабаатай шанар шэнжэнүүдһээ гадна, пилотажнигууд һайн психомоторикотой, түр зуура юумэндэ харюусаха, агаарта оромоо оложо шадаха, самолёдуудай жагсаада байраа алдахагүй шадабаритай байха зэргэтэй. Эгээл тиимэһээ пилотажна лётчигуудые шэлэлгын, тэдэниие бэлэдхэлгын асуудал өөрын онсо шэнжэтэй юм.

Мүн үдэр бүрийн һорилгонууд - газар дээрэ, агаарта, тусхай тренажернууд дээрэ...

"Тэмээн хараасгайнуудай" эгээл түрүүшын харалгын урда тээ энэ ушар болоһон юм. һорилгын үедэ А. Шерстневой болон А. Каташинскийн машинууд агаарта мургэдөө һэн. Алексей Шерстнев самолёдоһоо хүрэхэ баатай болоһон байгаа. Тиихэдэ Александр Каташинский эбдэрһэн самолёдоо "һуулгажа" шадаа һэн. Долоон хоногой үнгэрһэнэй удаа лётчигууд хойулан агаарта ниидэн гараа - тэдэнэй түлөө харалгын болзор хойшлуулагдаха ёһогүй байгаа ха юм. Тээд яахаб, ёһотойл хадаа...

Үнгэрэгшэ зундаа Гэсэрэй отог дээгүүршье ниидэхэдээ, Кубинкын лётчигууд тон харюусалгатайгаар энэ хэрэгтэ хандажа, үшөө дахин олониге гайхуулаа ха юм.

ТИМУР ЛАМБАЕВ.

ЭБТЭЙ ЕХЭ БҮЛЭ МЭТЭ

Усть-Ордын интернат хургуулиин хургуулагдаһаар гушаад жэл үнгэрбэ. Энэ хугаса соо хэды олон хурагшад хуража гараа гэшэб? Мүнөө тэдэнэрэй олонхын бэрхэ мэргэжэлтэд боложо, хаа хаагуур хүдэлнэ, түрэл хургуулингаа нэрэ солье суурхуулжа ябана. Интернат хургуули жэл бүри үхибүүдые олоор элдэб. Нёдондо 160 үхибүүд хураһан, мүнөө үршье олошоржо, 190 хурагшад болоо. Усть-Ордын ажаһуудаг түрэлхид хэзээ хэзээнэйхинээ олоор энэ хургуулида үхибүүдээ ябуулна. Жэл бүри зоний байдалай хүшэр хүндэ боложо байһан шалтай энэнь сэхэ холбоотой гэжэ ханагдана. Үхэр мал баридаггүй айлуудта, али һаа, үхэрэй олон хүүгэдтэй гэр бүлэнүүдтэ хүндэ болзо. Жэшэнь, энэ намар интернадай түрүүлэгшын хурагшадаа асархаяа Оһын ошоходонь, автобусойнь хажууда олон хурагшад сугларжа, "Үхибүүем абыт даа!" - гэжэ хэлһэн байна.

Мүнөө жэлдэ Оһын районһоо нэгэ хүбүүн 7-класса хурахаа ерээ. Долоон хоног соо хурагшад байтараа гэгтэ үгы болошобо. "Тэрвэдээ али яагаа юм?" - гээд багшанар ханаата олоһондоо милици хонходоо. Харин хүбүүн тэдэн үдэр болоод, зэмэтэй юумэн орожо элдэдээ "Документнүүдтээ ошожо ерээб. Гэртээ олоһон гэһаамни, табихагүй байгаат. Тиимэһээ үршье зүбшөөл абангүйгөөр ошожо ерээб" - гэжэ хэлээ һэн.

Хоёр тээхи байдалаа зэргэлүүлэн хаража үзөөд, интернат хургуули шэлэһэниинь буруу бэшэ. Сабса хунарын энэ түлөөһгүйгөөр үгтэнэ, үр соо дүрбэ дахин халуун хоол баридаг, эдихэ эринииньшье элбэг. Хургуули оһородтой, тэндээ

газарай амтатай бүхы эдээ ургуулдаг юм. 9-дэхи класс дүүргэһэн зарим хурагшад Ангарскда, Усть-Ордын СПТУ-да, Боохорэй багшанарай училищада хуралсалаа үргэлжэлүүдэг.

Интернат хургуули юрэнхы эрдэмэй хургуулинуудһаа онсо илгаатай ааб даа. Гансал амаралтын үедэ гэртээ харидаг хүүгэдтэ хэдэн һара, жэлээр эндэ хурахадань, илангаяа үншэн хүүгэдтэ ёһотой хоёрдохи гэр шэнгээр ханагдана ааб даа. 13 үншэн багашуул эндэ хурана. Интернат хургуулиин багшанар, хүмүүжүүлэгшэд өөрынгоо үхибүүдһээ үлүүгээр гэхээр тэдэнэртэ хандадаг. Светлана Агапова Балсуханова, Татьяна Андреевна Мухина, Ирина Александровна Поликарпова болон бусад багшанар олон жэлэй туршада эндэ хүдэлнэ. Номгон даруу зантай психолог Елизавета Ильинична Мунтанова олондо һайшаагдадаг юм.

Хурагшадын спортын хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тимофей Антонович Магданов физкультурын хэшээлнүүдые зааһаар баһал үнинэй. Элдэб мурысоонүүдтэ үхибүүдын түрүү һууринуудые эзэлһэн байха.

Эдуард Борисович Башханов, Светлана Николаевна Тарасенкова буряад дуунай ансамблие, ородой хоорые хүтэлбэрилдэг. Интернат хургуулинхид бэлиг шадабарияа областиин, округтой соёлой хэмжээ ябуулгануудта жэл бүри харуулдаг.

Эдэнэр номоо үзэхэһөө гадна, сүлөө сагтаа дуу, хатарта хуража, эбтэй эетэйгээ, нэгэ бүлынхидтэл адли ажаһууна гэхэдэ, алдуутгүй.

З. ЮНДУНОВА.

ЭЛДЭБ ҺОНИНУУДҺАА

Оройдоол 50 миллион... 27-той Анна Николь Смидэй (фотомодель болон "Плейбой" сэтгүүлэй героиня) Техасай нефть олзборилдог баян Говард Маршаллай һамган болоһонинь зоние гайхуулаагүй. Хэдэн һара сугтаа байгаад, һая гаратай Маршалл наһа бараа. Нэгэ миллиард долларто хүртэхэбгээд һананан Николь эндүүрээ. Зүгөөр 50 миллион долларто хүртэхэ

аргатай хаш гэдэ юристнүүд онсолно. 400 гаран килограмм Египедэй ниссала Каирта ажаһуудаг 45-тай Махрус Ибрагим үбдэбэ. Аппендицит болоһон байгаа. Тээд больница абаашахын тулада түймэр сараагшадые дууджа, Махрусые балконоорш гаргаба. Юуё гэхэдэ, тэрэ 400 гаран килограмм шэнгүүртэй ха юм... (Һонинуудһаа абтаба).

хоброй дуулахдаа, зарим нүхэд доро дороо гүнгэнэдэн нуугаа хэн.

Х. Намсаржавай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театр... Д. Нацагдоржийн нэрэмжэтэ монгол драмын академическэ театр... Зохёохы ажалтанай эдэ хоёр коллектив хоорондоо үни холын холбоо барисаатай гэжэ мэдэнэбди. Тиймэнээ нэгэ ажалта нүхэрэйнгөө алтан ойгоо утгатай байхада, урда хүршэтэнэймнай түлөөлэгшэд ерэхэл ёһоороо ерээ гэшэ. Монгол Уласай арадай артист, Гүрэнэй шангай лауреат, оюун бэлигтэй, манай ниислэл хото ержэ, манай театрай зүжэгтэ наадажа, олондо мэдээжэ болоһон Гантүмэр амаршалгын дулаахан үгэ хэлэжэ, хадагуудые барюулжа, монгол дэгэл, шаргал бүхэ, юудэн малгай үмдэхүүлбэ.

Михаил Елбоновой түрэн нютагай хүршэ - Баргажанай аймагай түлөөлэгшэд гаража,

бэлэгүүд дээрэ эрдэни дулаахан шэнги болоо.

Хурамхаанай аймагай удамаршад, Гаарга, Аргата болон бусад нютагай түлөөлэгшэд бэлигтэ хүбүүгээ үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, баһа хэдэн мори, бодо мал, хонидые бэлэглээ. Миний хажууда нууһан нэгэ хүн хүхюу шог гарган:

-Энэмнай хүрэг адуутай, үхэр малтай, хонитой болобо даа. Гаражаар дүүрэн машина сугларба хэбэртэй. Адуугаа манаха болохо юм гү, али дуугаал хангюурдажа ябаха гү? - гээ хэн.

Россин Федерациин арадай артист Саян Раднаев дүү нүхэртөө хандан, амаршалгынгаа найхан үгэ хэлээд, Бадма Балдаковой зохиһон "Баргажан" гэжэ дуу бэлэг болгон дуулаба.

Анхандаа нургуулида хамта нураһан нүхэдын олоороо тайзанда гаража, уярма халуунаар амаршалаад, томохон хирпиисын зэргэ боолтотой

“ДОБУУНАЙНЬ НЮРГАНИЙНЬ НАХИЙХАЛГҮЙ...”

(Россин Федерациин болон Буряад Республикын арадай артист Михаил Елбоновой тоосоото нааданһаа)

Буряад драмын театрта 1969 оной ерөөр эрхэ ороһон буряад драмын хоёрдох бүлэгтэй байдаг басагад удаа дараалан, үндэһэн үнэн тоосоожо, юу баһаанаа харуулжа байна. Бүлэгтэй хүбүүд, басагад үнэн хойноо тоосоонийн басагад адабцарһа, хүн бүлэгтэй оор оорын нюуртай оорын онсо бэлигтэй хэн хойноо тоосоонийн ондоо тоосууд.

Михаил Елбоновой тоосоото гэжэ гү, али театрай томьёо ёһоор, бенефе баһаал онсо шэнжэтэй байгаа. Тоосоото үдэһын программа хоншье наа, яд гэмэ, хоншогтой байгаа.

Хоёр дабхар хүшэгийн наана нээгдэхээр, хүгжэм "Будамшуу" зүжэгһөө эхэлбэ. Театрай бүхы түрүүд тайзан дээрэ гараад, ондоо Будамшуу биилэжэ, Елбонов-Будамшуу бүлэгтэй хоорондоо дэлгэжэ, үндэһэн намтарайн бүлэгтэй хоёр көрхибэ. Будамшуу байтарин, оороо Елбонов-Будамшуу гаража, үндэһэн дуратай героин дуу тооноулба.

Эрхэ оролго нааданай үүдээр театрай ахмад режиссер В. И. Дарматов арадай артистын зохиохы ажалын табсагнуудтай хуряангыгаар аад, тооноодоор хоорондоо.

Үдэһэн юбилей "Дир хаан", "Хан хан", "Ревизор" гэһэн зүжэгүүдые хэһэгүүдые бүлэгтэй зоние баярлуулаа.

Эрхэ минутын забхарлаалай концерт-наадые тооноһон Россин Федерациин артистка Лариса Егорова Буряад Республикын артист Максим Раднаевтай гаража, тайзанай талада нуурига эзэлхэдэ, нүгөө талада нь бууба. Буряад Республикын Президентын амаршалгын, Арадай зүжөг Р. Б. Гармаев, С.

Ц.Цыреторов гэһэн юбиларые халуунаар амаршалба, бэлэг барюулба. Мүн соёлой министр Г. Н. Струбинов амаршалба. Театралына ажал ябуулагшадтай холбооной, "Байгал" ансамблин, филармонийн, хүүхэдэй болон оперо, балеттэй театруудтай түлөөлэгшэд арадай артистые алтан ойгоорнь, зохиохы ажалын 30 жэлээр хани халуун үгэнүүдые хэлэжэ, амаршалгын хабтануудые, бэлэг сэлэг барюулаа, мүн найхан дуунуудаа бэлэглээ.

Ниислэл хотымнай захиргаанай, соёлой таһагай, Буряадай үндэһэн соёлой эблэлэй, РНМЦ-гэй түлөөлэгшэд хойно хойноһоонь гаража, юбиларые амаршалба, бэлэг сэлэгтэй барюулба. Онсолбол, Буряадай үндэһэн соёлой эблэлэй президент Д.Н. Дугаров, Е.Х. Гомбоин, Б. Баяртуев гэһэн М. Елбоновто буряад дэгэл үмдэхүлэжэ, ногоон торгон бүхэ бүхэлүүлэн байна.

Буряадай арадай пост Н. Дамдинов нютагайнгаа хүбүүндэ найхан шүлэг зориулан бэшэһэн байжа, тэрэниень Лариса Егорова гоёор ушлаа.

Михаил Елбоновой театртаяа хамта республика соогуураа ябаггүй нютагын үгы ааб даа. Тиймэнээ хүдөө аймагуудай түлөөлэгшэд дуратай артистаа үнэн зүрхэнһөө амаршалхаяа хүржэ ерэн байба. Нэн түрүүн Хэжэнгын, Хориин, Яруунын, Ивалгын, Сэлэнгын түлөөлэгшэд тайзан дээрэ гаража, туд тудтаа аюуша хадаг, хонидые, мүнгэн бэлэгүүдые барюулба.

Бадма Милентьевич Балдаковой нэрэмжэтэ конкурсн лауреат Бухаев дуу дуулан, юбиларые амаршалаа. Тийгээд акционернэ бүлэгүүдтэй, фирмэнүүдтэй түлөөлэгшэд арадай артистые амаршалжа, томо-томо бэлэгүүдые барюулаа. "Бурят-Азия траст" гэһэн акционернэ бүлэгтэй түлөөлэгшын "Жигули" машина бэлэглэн тухайдаа сонсохоходо, зал соо нууригад,

гайхал баярай абья нэгэ амыар мэдүүлжэ, нэрвемэ халуунаар альга ташаба. Мүн баһа Статуправлени хари гүрэнэй маркын машинын сэгдэ хүрэхэ мүнгэ бэлэглэжэ, баранине баясуулаа.

- "Дангина" театр амаршалма! гэжэ Максим Раднаевай мэдүүлхэлээр, Лариса Егорова бодожо, хамта ажаллажа байһан нүхэрөө эхэ дулааханаар амаршалжа, 1 миллион түхэринг мүнгэн бэлэг баһанаа мэдүүлээд, урданайхидаал адан хамта дуугаа дуулахые Михаил Гомбоевичто дурдахба. Эдэ

арадай артистые амаршалба. Аймагай захиргаанай удамаршад, Хилгана, Баян-Гол, Улан нютагуудтай түлөөлэгшэд амаршалхатаа, анхандаа Баргажан мүнэнине зубшажа нууһан зон хадаа нютагаймнай хүбүүн гэжэ Михаил Гомбоевичте тоолодогбди гэжэ мэдүүлээд, мүнэ, 3 мори, хони, үхэр бэлэглээ.

Баргажанһаа урган гараһан бэлигтэ дууһан, Буряад Республикын таһагата артист Баатар Будаев найхан дуугаа дуулажа, нютагаархидайнгаа

мүнгэ барюулба. Хара баһаана наадажа үдэһэн нүхэдөө харахатаа, эдир наһаниинь эзэлүүдгүй ханагдаа ха, Михаил Елбонов нууриһаа бодожо:

- Минийгээ ойн баярые хубаалдахаяа аяар холоһоо зориута ерэн нүхэдтөө дуу дуулангүй ябуудха аалби. Манай нютагай арадай дуу дуулаха дурам хүрлэбэ. Барандаа дуулаа, гэжэ нүхэдтөө хандаад, дуугаа эхилбэ:

Дугшуулаам даа, Добуунайнь нюрганинь нахиухагүй.

Дурлаам даа, Дурлаашым ханаанинь хубилхагүй...

Гушан жэлэй туршада эсшэ суссаггүйгөөр ажаллажа, уран бэлигтэй орьёл өөдэ зүдхэжэ ябахатаа, артист бага бэшэ амжалта туйлаһан, үндэр нэрэ солодошье хүртэһэн байна гэжэ тоосоото концертнь харуулба. Бүхы бэлиг шадабарияа зондо бэлэглэжэ ябаһанайн гэршэ хадаа тэрэ үдэшэ баранай үзүүлэн хүндэ ямба.

Үнэхөөрөөшье, хорёогоор дүүрэн хонитой, хаальд дүүрэн үхэртэй, бэшээри дүүрэн адуутай, гаражаар дүүрэн машинатай, ханзаар дүүрэн алта мүнгэтэй болошоод, ханаа амархан өөдөө хараад хэбтэхгүй, хүндэтэ артистмнай үнөөхил үдэр хүнигүй үргэһэ нойроо алдан ажаллажал-ажаллажал, шэнэ дуу сээжэлдэжэ, шэнэ роль шэнжэлжэ, уран бэлигтэ улам бүри мүлжэл байхал даа. Эдир залууһаа уранай эмнигыг эмээлэн:

Дугшуулаам даа, Добуунайнь нюрганинь нахиухагүй,- гэжэ нютагайнгаа дуу дуулан, аян замдаа мордохон хүбүүнэй дуун ойро зуурашье таһагдахагүй, уран бэлигтэй "добуунай нюрганинь" нахиухагүй.

Ц. ДОНДОГОЙ.

“НАУТИЛИУС ПОМПИЛИУС”

Үнгэрхэн долоон хоногой нүүд багта оперо, баледэй театрай ордон соо һонин концерт болоо. Юун бэ гэхэдэ, “Наутилиус помпилиус” гэжэ олоной дунда суурхайан рок-бүлэг айшаар бууһан байгаа.

Удмаршань - Вячеслав Бутусов. Намамжа дурадхалнуудай дүнгөөр Россин эрхим рок-бүлэг гэжэ тодорһон ха юм даа. Тиймэхээ эдэниие хараха, шагнаха дуратайшуул залаар дүүрэн сугларжа, айлшадаа амаршалба. Илангаяа залуушуул олон байгаа.

Шэнэшье, хуушаншье репертуарайнгаа дуунуудые энэ бүлэгэйхид гүйсэдхэжэ, театрта ерэнэн зониие хүхээгээ. Онсолбол, “Би шамтай байхаяа һананаб...” “Батарейкэнүүдэй хүсэ ехэ болгоо һаам...”, “Гуд бай, Америкэ” болон бусад дуунуудые дуулахадань, хүнүүд аһан ехээр альга ташалдаа, “Гоё, гоё!” гэжэ хүхирэлдөө. Вячеслав Бутусовай дуулахада, залуушуул хүл дээрээ бодожо амаршалһан, хатаралдаһан байна. Гэбэшье гурим эбдэһэн ушар байгаагүй. Имагтал концертын тэнгээд байхада, омонотной олон дабхар зэргые хүндэхэн юушьеб тэбэриһэн нэгэ залуу хүн һэтэлжэ гараад, Бутусовай урда тайзан дээрэ табижархиба. Тэрэн хайрсаг дүүрэн шампанскын архи байшоо.

Энэ бүлэгэй удмарша түхэлөө хубилганхай. Богонёор залууһан үһээ сагаан шэрээр шэрдэжэрхинхэй.

Гэбэ яабашье концерт һайн үнгөрөө. Манай залуушуул сэдхэлээ ханаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

“Улаан-Үдэһөө гараһаар, сэхэ Ригэ руу зорихобди” гэжэ Вячеслав Бутусов мэдүүлэ һэн.

М. ШАНТАКОВОЙ фототекст.

НАРАН ЭРТЭ, НАҢАН ЗАЛУУ...

Буряад Республикын арадай артистка дуушан болохо хуби заяатай, бурханһаа үгтэһэн бэлигтэй Дарима Дугдановагай зохёохы ажалай 20 жэлэй ойн байрай хүндэлдэ үнгэргэгдэһэн концертые Монгол оронһоо ерэхэн “Баян Монгол” гэхэн эстрадно-джазай оркестр дорюун аялга, хүгжэмөөрөө шэмэглэһэн байна. Улаан-Үдэ хотын гүрэнэй филармониин зал соо болоһон тоосоото концертые гүрэнэй дуу, хатарай “Байгал” ансамблин директор А. Ц. Абидуев, Монголой гүрэнэй филармониин генеральна директор, соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ А. Ухнаа гэгшэд нэгэжэ, арадай дуушан, уласхоорондын конкурсын мурет Дарима Дамбаевнае тоосоото үдэшөөрөө амаршалба. Дарима Дугданова А. Андреевэй “Тоонто нотаг” джазай дорюун аялга дорюо орсомоор гүйсэдхэн концертые эхилһэн байна. Арадаа суугай дуушан, “алтан гургалдай” гэхэн нэрээ батадхан, “Тэргынгээ холисбогой...” гэхэн буряад арадай дууе ханхинуулба.

Түрэл тоонто Хэжэнгэ нотаг тухайгаа олон шэнэ дуунуудые арадай артистка энэ үдэшэ бэлэглээ. Наранбаатарай зохёһон “Хэжэнгэмни”, “Зулыхан даа Шулуугамнай” (үгэнүүдынь Вл. Тугумовай) гэхэн дуунуудые ехэ зохидоор дуулажа, эндэ сугларашадай магтаалда хүртөө. Дарима Дугдановагай гоё угалзануудаар шэмэглэгдэһэн улаан үнгэтэй эстрадна плати аргагүй гоё. Цолмоной “Нотаг амитай аав” гэхэн монгол дуун халуун альга ташалгаар үгтагдажа, дуушанда баглаа сээсүүд барюулагдаба. Олондо мэдээжэ дуушан, артистка Дарима Дугданова японоор гастрольдо ябаха үедөө, 12 хотодо концертүүдээ харуулаа һэн. Энэ дуушан эгээл үндэр хэмжээндэ, ханы халуунаар утгадаа бэлэй. “Дарима, дуулаа даа, тэрэ япон дуугаа” гэжэ

Буряадай гүрэнэй филармониие тэрэ үедэ хүтэлбэридэг байһан В. Г. Николаев тайзан дээрэ гарахадаа хэлэбэ. “Времена года” гэжэ япон дуу сугтаа ехэ зохидоор дуулаа. “Алдар суута дуушадайнгаа - Чимита Шанюшкита, Клавдия Шулунова, Мария Балсаева гэгшэдэй ажал хэрэгые үргэлжэлүүлээ. Дарима Дугданова 1983 ондо Москвада үнгэргэгдэһэн 5-дахи Бүхэсоюзна фестивалда, Зуева хотын соёлой байшангай тайзан дээрэ “Эрбэд соохор” гэхэн дуугаараа нэрэмэ халуун альга ташалгаар утгадаа һэн. 1985 ондо Москвада болоһон Бүхэдэлхэйн залуушуулай форум дээрэ Даримые ямарар утгаа һэм? Дарима үнэхөөрөө талаан бэлигэйнгээ түлөө “Ажаалдаа шалгарһанай түлөө” гэхэн медальтай. Саашадаашье ажаалдань үшөө ехэ ажаалата хүсээ!” гэжэ Виктор Гаврилович тодорхойлоо.

Энэ үдэшэ Дарима Дугдановагай гүйсэдхэһэн олон шэнэ дуунууд, тэрэ тоодо, ханы нүхэр тухай “Уужамхан” (үгэн Сэрсэгмаагай), Б. Батодоржиевай “Буряад хүбүүдтэ уряал”, олоной һонирхол тагаа.

Сэдхэлэйнгээ һайхан үгэнүүдые, амаршалга дамжуулхадаа, мэдээжэ дуушан Клавдия Шулунова дуунай һайндэр бэлэглэһэн А. Д. Дугдановада баярые хүргөөд, гарай бэлэг барюулба. Мүнөө үедэ гастрольдо Тывада байһан “Байгал” ансамблинхидай, мүн “Саяны” гэжэ Тывагай ансамблин артистнарай зүгһөө эльгээгдэһэн амаршалгын үгэнүүдтэй телеграмманууд уншагдаһан байна.

Бүхы наһаараа хонин ажаалда ябаһан Цыпилма Санжиевна Саиданова эжынь Хүүгэдтээ - Цырендолгор эгэшэнь, Дондок, Доржо, Ирина Дандаровна бэриттээ, Мэргэн, Баатар гэхэн аһа, зээнэрттээ тайзан дээрэ уригдажа, халуун альга ташалгаар утгадаба. “Буряад нотагаа дуугаараа үргэжэ ябахыень үрээһэнбди. Мүнгэндэл

мүнхэ ябыш даа” гэжэ Цырендолгор эгэшэнь үрээһэн 2 миллион түхэр хашарагтайгаар түрөлхидэйгээ зүгһөө бэлэг барийһан мэдүүлбэ. Сугтаа хүдэлмэ нүхэдтэнь, аяр Монголын ерэжэ, басаганайнь тоосоото үдэшые амжалтатайгаар үнгэргэлсэжэ байһан “Баян Монгол” оркестрэйхидтэ, энэ сугларһан бүхы зондо эхэ сэдхэлэй баярые хүргэжэ эжынь үрээһэн байхан үгэнүүд хэлээ.

“Орон дэххэдэе хонин жэргэжэ байхашни болһон гэхэн үрээл үгэнүүдтэй ВАРК-ын вице-президентэ Д. Баяртуев арадай ёһо гурван дууһа басагандаа буряад үдэшүүлбэ. Республикын Правительствын, Соёлы министрствын амаршалгын халуун үгэн уншагдаба, хэлэгдэбэ. Байгуулаа хүнүүдэй сэдхэлэе, сээсэг шэнги халор ябахыень республикын соёлы габьяата хүдэлмэрилэгшэ Б. Гомбоин хүсэбэ.

Түрэл “Хэжэнгэ” нотагай нэгэдэлэйхид тайзан дээрэ алтамал бэшэгтэй амаршалга адрес барюулжа, үрээһэн һайхание хэлээ, зүрх зураглан алтан зүүдэ зүүлгэбэ. Республикын соёлы габьяата хүдэлмэрилэгшэ Дамбуева эжыдэнь дуу-бары барыба. Хэжэнгын захиргай Эдэрмэг, Хөөрхэ нотагайнгээ бусад эмхинүүдэй, нүхэрэй зүгһөө табан хушуу малһа хүрхэсүүд бэлэг болһон дамжуулагдаа.

Энэ амжалтыень хууадаашье “Баян Монгол” оркестрадай дуушад Түмэрбаатар, Сүжэгар, Алтан-Уяа, мүн бусад үрээһэн бэлигээрээ концертые шэмэглэлсээ. Дарима Дугдановагай саашадаашье эхэ эсэгынгээ нэрэ нэрлүүлэ һайхан дуугаараа арад түмэн баясуулха байһандаа эгитэнэбди. Наранинь түрэл эртэ, наһанинь үшөө залуу “Арадай жэргэмэл” гэхэн үгэн оло дахин нэрлүүдхэ байха. Б. ОРБОДОВА

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

<p>Редактор Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.</p> <p>РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИГОВ Б.М.Ж. (харюулалтата секретарь), НИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., ПИИТАЕВ В. П. (хэблэлэе директор), РИПЧИНОВ С.Д. (редакторай орлогшо), САМБЯТОВА Г.В.</p>	<p>Манай адрес:</p> <p>670000, Улаан-Үдэ, Каландаринвиллин айыс, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.</p>	<p>Газетэ хэблэлэй 2 хуудалан хэмжээтэй. Индекс 50901, Хэлэг 4800.</p> <p>Хэблэлдэ тусаагдаһан саяг 16.00.</p>	<p>Буряад Республикын республиканска типографида газетэ хэблэгдээ. Директорийнь телефон: 2-40-45, Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэдэ абтанхай. Заказ №207.</p>
<p>Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшонорой - 2-68-08, 2-62-62, харюулалтата секретариин - 2-50-52, секретариатай - 2-60-91, талхуу нийтын-политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон хургуулинуудай - 2-60-21 (даагшань), 2-57-63, олоонигын хүдэлмэрин ба мэдээсэлэй - 2-54-93, (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; коррекциүүдэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76. Манай корреспондентүүд: Агинскда - 3-42-19; Закаменскда - 30-61, Баргажанда - 91-6-40.</p> <p>"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бүхталери - 2-23-67, вахта - 2-67-95, 2-67-05.</p>			